

Fata de mătase artificială

Autori: Irmgard Keun, Gottfried Greiffenhagen

Romanciera **Irmgard Keun** (1905-1982) a devenit cunoscută peste noapte, încă de la prima ei carte: **Gilgi, eine von uns** (*Gilgi, una dintre noi*, 1931). Și următorul ei roman, **Das kunstseidene Mädchen** (*Fata de mătase artificială*, 1932), a fost un mare succes. De altfel, autoarea s-a bucurat de aprecierea și susținerea unor nume mari ale literaturii germane, precum Alfred Döblin (autorul romanului *Berlin, Alexanderplatz*) și Kurt Tucholski. Redescoperită și relansată în anii 70, a revenit în atenția publicului mai ales datorită dramatizării romanului ei *Fata de mătase artificială*, jucată pe zeci de scene din Germania și din lume.

Născut în 1935 la Bremen, **Gottfried Greiffenhagen** a semnat numeroase dramatizări și traduceri pentru scenă.

Sinopsis

Genul: Comedie cu substrat dramatic. One woman show.

Distribuție: 1 f

Doris, o tânără abia ieșită din adolescență, cu o cultură mai degrabă precară, fugită de acasă, încearcă să se descurce într-un Berlin interbelic. Ea trăiește întâmplări amoroase și existențiale conforme cu vremurile, cu situația ei socială, cu mentalitatea și cu șansele ei de fată săracă din provincie, aspirantă, până nu demult, la o carieră (desigur, strălucită) în actorie.

Doris povestește cuiva (nu se precizează cui) ultimii câțiva ani din viața ei, cu mențiunea că suntem în anul 1932 iar ea are în jur de 18 ani.

Astfel, aflăm că a avut un prim iubit, Hubert, care a părăsit-o și s-a căsătorit cu o fată bogată. Aflăm că s-a înscris la cursuri de actorie și că a făcut figurație într-o piesă de teatru, în orașul natal. Aflăm că visul ei este să devină o stea. Că a furat o haină de blană, din veveriță siberiană, de la garderoba teatrului, ca să-l impresioneze pe Hubert, la revederea de după divorțul, destul de rapid, al acestuia. Aflăm că, în urma furtului, a fost nevoită să fugă din oraș și că s-a

refugiat în Berlinul copleșitor, unde trece din bărbat în bărbat, fără să devină, oficial, o prostituată. Mai ales că Doris nu-ncetează să investească și sentimental în unele dintre relațiile ei.

Dar aflăm în special că este însetată de dragoste și tânjește după o relație adevărată. Și că îngroapă undeva, adânc, înlăuntrul ei, acest deziderat, dovedit ca fiind irealizabil într-un Berlin frivol, însetat de senzații epidermice. Momentele de viață mai ușoară n-au fost prea numeroase pentru Doris. De fapt, a dus-o greu și uneori singurul ei „pat” este caietul cu coperti negre, care funcționează pe post de jurnal intim. În cele din urmă, ea își găsește adăpost în casa unui bărbat mărinimos și sensibil, proaspăt părăsit de soția lui pentru un gigolo. Sufletistă cum o știm deja, Doris încearcă să-i repare acestuia inima frântă, mergând până-ntr-acolo încât îi caută fosta nevastă (acum ajunsă pe stradă) și i-o trimite înapoi.

După această reușită altruistă, Doris umblă din nou cu valiza în mână, din loc în loc, pentru că lui Tilli, prietena la care stătea, i s-a întors iubitul șomer și nu e loc pentru toți trei sub același acoperiș.

Comentariul lui Scora

Poate că principala explicație a succesului uriaș de care s-a bucurat acest text nu e în primul rând faptul că e o monodramă pentru o actriță – gen destul de căutat pe piața teatrală de pretutindeni. Secretul constă mai degrabă în structura personajului. Doris nu e o prostituată nici măcar atunci când e obligată să se prostitueze. E o fire tonică, un om destul de puternic încât să nu-și piardă încrederea în oameni, în viață. Iar atunci când un astfel de om e urmărit de – hai să-i zicem: ghinion –, nu avem cum să nu-l simpatizăm. Nu putem să nu ținem cu el. Și la el. În plus, Doris are un haz nebun, un haz special, care-i devorează cu promptitudine posibilele căderi în depresie. Ea ne lasă impresia că, oricâte rele i s-ar mai întâmpla, până la urmă ea va învinge.

Un rol minunat pentru orice actriță tânără, talentată, inteligentă și temperamentală. Și nici regizorul / regizoarea n-ar avea de ce să se plictisească...

Detalii tehnice

După **premiera** care a avut loc în 1985 la Schauspiel Bonn, *Fata de mătase artificială* a mai avut parte de peste 60 de montări. Deocamdată...

În România, premiera a fost produsă de Teatrul de Comedie București, în regia lui Vlad Massaci, dar a mai fost montată și la Sibiu, Timișoara și pe alte scene, de stat și independente.

Pentru **drepturile de reprezentare**: Felix Bloch Erben GmbH & Co. KG, Hardenbergerstraße 6, 10623 Berlin. Contact drepturi: Bastian Häfner, haefner@felix-bloch-erben.de

Pentru drepturile asupra versiunii românești: Victor Scoradeț, 0722 408 530, vicmarsco@yahoo.de

Mostră text

Arthur Gronland. Era frumos ca o cadră și avea și șarm.

Da' eu mi-am zis, Doris, bagă tare cu principiile, că avem nevoie de un ceas nou ca de aer. Așa că mi-am pus la sutien și la furou 7 ace de siguranță ruginite. Arthur Gronland insista, da' eu de colo „vai, domnul meu, oare ce credeți dumneavoastră despre mine?! Vă rog foarte mult, drept cine mă luați?” Mamă, și ce l-am mai impresionat! Și la despărțire mi-a pupat mâna. Eu n-am spus decât: „Uite că iar nu știu cât e ceasul – e atâta vreme de când ceasul meu s-a stricat”

În seara urmatoare, la Rix Diele, a venit cu un mic ceas de aur.

Io, sanchi, m-am mirat din cale-afară. „De unde ați știut că tocmai aveam nevoie de un ceas? Ma jigniți profund, mi-e cu neputință să-l primesc!”

Și el s-a făcut alb la față, s-a scuzat și a pus ceasul la loc. Tremuram toată, hei, acum ai mers prea departe, Doris. Trebuie s-o dreg. Cu glas tremurat și cu ochii în lacrimi, am spus : „Domnule Gronland, nu mă lasă inima să vă jignesc, vă rog să mi-l puneți la mână.” După care mi-a mulțumit, iar eu am spus: „Vai, pentru puțin.” Și pe urmă iar a fost insistent, da' eu am rămas tare. Și la despărțire a spus : „Făptură curată și nevinovată, iartă-mă dacă am fost insistent!”

„Vă iert,domnule Gronland”, da-n sinea mea aveam o oftică cumplită pe acele de siguranță, fiindcă tipul avea niște ochi negri atât de dulci și așa un șarm, și micul ceas îmi ticăia minunat la mână. La urma urmelor, am prea multă morală în mine ca să las un bărbat să vadă că port lenjerie cu ace de siguranță ruginite. Mai târziu am renunțat la ele.

(...)

Ceva radical s-antâmplat în viața mea, am fost scurt timp artistă. Figurație. În piesa „Tabăra lui Wallenstein” trebuia să trec prin scenă cu un ulcior, împreună

cu alte fete de la școala de teatru. Toți se cred ceva deosebit. Nimeni nu stă de vorbă cu tine. În mare, despre ce era vorba în piesă? O bătrână care se culca cu toți soldații ăia mulți. Asta nu se spune, da' poți să-ți dai seama. Și bătrâna asta are o rudă, care e tânără, și sigur că se culca și ea cu soldații, că ce altceva să facă. Și-i zice vivandieră, care-i un cuvânt străin. Aș fi vrut să le-ntreb pe fete, să le-ntreb ce-nseamnă, da' am avut o jenă să-mi arăt prostia. Ei, și aia tânără fuge de colo-colo și toarnă-n pahare și șade-ntr-un cort. Și pe urmă iese din cort și strigă: „Verisoară, vor să plece.” Pentru fraza asta a fost o agitație ca pe vremea foametei.

Actrițele, actrițele nu s-au omorat pentru o replica și a rămas să i se dea uneia de la școală. Până la urmă, fraza a primit-o Mila von Trapper, o aristocrată adevărată, cu un fost general ca tată, într-un rol așa de proletar. E foarte încrezută, se crede un mare talent, și asta e ceva care contează enorm aici. Să n-ai talent e mai rău decât să fii la pușcărie.

Cum să fac s-o fentez pe von Trapper?

Dumnezeu ține cu mine: intră ea-n toaletă – cheia în broască – pe dinafară – răsucesc încet de tot și mă topesc. Așa că fraza n-a mai fost spusă de Trapper. La momentul potrivit, dau buzna afară din cort – aveam pe mine rochia aia strâmtă, roșie ca focu', și strig:

„Verisoară, vor să plece!” Și fiindcă chiar făceam pe mine de frică, vocea mea s-a-nărcat de cea mai neagră grijă pentru armata care pleca.

„Dumneavoastră cine sunteți?”

Îi zic.

„Rămâne așa, puteți să spuneți dumneavoastră replica.”

După repetiție am fost invitată sus în birou, mi s-au pus fel de fel de întrebări, dacă nu vreau să intru la școala de actorie și-asa. Firește că a trebuit să dau o probă. Am recitat „Craiul ielelor”, dar la „cu coroană și coamă” n-am știut mai departe de emoție, așa ca a fost cam penibil. După care mi-au solicitat ceva vesel și ne-am gândit îndelung împreună și le-am cântat șlagărul despre Elisabeth și picioarele ei frumoase și am dansat în timpul ăsta dintr-o parte în alta.

„Un talent comic prin excelență, și e și foarte grațioasă.” M-au primit la școală și pe deasupra și fără taxe.

(...)

Când o femeie tânără cu bani se mărită cu un bărbat bătrân cu bani și nimic altceva și doarme cu el ore-ntregi și se arată pioasă, atunci, ea e o mamă germană și o nevastă cinstită. Când o femeie tânără fără bani se culcă cu unu' fără bani, fiindcă tipu' are pielea netedă și-i place de el, atunci ea e o curvă.

(...)

Dragă mamă,

Tu ai avut un obraz frumos, tu ai ochi care privesc așa cum au chef, tu ai fost săracă, așa cum sunt eu săracă, tu te-ai culcat cu bărbați pentru ca ți-au plăcut sau fiindcă aveai nevoie de bani – asta fac și eu. Cine mă ponegrește pe mine, te ponegrește pe tine... Îi urăsc pe tot, îi urăsc pe tot – zdrobește lumea asta, mamă, zdrobește-o.

(...)